

prisvědčiti. Je-li pořad práva nepřipustným, nelze o žalobě řízení vlastně ani zahájit a přerušení řízení nemá tudíž místa.

Čís. 6332.

Odpůrčí nárok v úpadku.

Předpokladem odporovatelnosti podle § 28 čís. 1 konk. ř. jest důkaz, že úpadce předsevzal právní jednání v úmyslu druhé straně známem, zkrátiti své věřitele. Stačí, že dlužník jednal s úmyslem, poškoditi třeba své budoucí věřitele, nebo že jednal aspoň ve vědomí, že je svým jednáním zkracuje, ať již měl na mysli některé určité neb všechny věřitele, nebo neurčité. Žalobce nemusí prokazovati, že z právního jednání úpadcova vzešla skutečně věřitelům škoda.

(Rozh. ze dne 5. října 1926, Rv I 442/26.)

Dne 20. října 1917 byla uzavřena trhová smlouva mezi dětmi Adolfa T-a, Františkem T-em a Vilemínou T-ovou jako kupujícími, a Adolfem K-em jako prodávajícím, dle níž František T. a Vilemína T-ová koupili dům čp. 266 s pozemky za 77.000 Kč, převzali hypoteční dluhy 29.832 Kč 62 h a zbytek 47.167 Kč 38 h zaplatili hotově. Tento zbytek daroval Adolf T. svým dětem. V roce 1923 byl na jmění Adolfa T-a vyhlášen úpadek. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se správce úpadkové podstaty na Františku T-ovi a Vilemíně T-ové výroku, že darování 47.167 Kč 38 h, poskytnuté jim Adolfem T-em, jest vůči úpadkové podstatě bezúčinným a že žalovaní jsou povinni zaplatiti úpadkové podstatě 47.167 Kč 38 h. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Je tu dvojí právní jednání, jednak smlouva trhová mezi žalovanými a Adolfem K-em, jednak smlouva darovací mezi žalovanými a jejich otcem Adolfem T-em. Tomuto darování žalující strana odporuje podle §u 28 čís. 1 konk. ř. Odpor může setkat se s úspěchem jenom tehdy, prokáže-li se, že Adolf T. měl v úmyslu darem zkrátiti své věřitele a že úmysl ten byl jeho dětem znám. Podle §§ 244, 865 obč. zák. mohou nezletilci právní jednání, které jest k jejich prospěchu, aniž by se k něčemu zavazovali, platně uzavřiti sami bez zástupce. Bylo proto na žalující straně, by prokázala jednak, že Adolf T. daroval na zaplacení nedoplatku kupní ceny 47.167 Kč, 38 h svým dětem v úmyslu, by zkrátil své věřitele, a že tento úmysl byl dětem znám. Nesporno jest, že tehda Adolf T. obchodních dluhů neměl, tehdy obchodovalo se jen za hotové anebo dokonce platilo se předem. Daroval-li v roce 1917 nedoplatek trhové ceny dětem, neznamená to nic, není to uschováním, zatajením, či zašantročením majetku vzhledem ku pozdějším milionovým položkám, nejsou to machinace na úkor věřitelů, kterých Adolf T. tehdy ani neměl, a nemá to vztahu a nemůže ani míti k tomu, že teprve roku 1923 byl vyhlášen na jmění Adolfa T-a úpadek. Jisto jest, že Adolf T., darovav 47.167 Kč 38 h neměl úmyslu poškoditi věřitele, a proto nemohly ani obdarované děti tento jeho úmysl znáti. Kdyby se však před-

pokládalo, že Adolf T. měl úmysl věřitele poškoditi, není zjištěno, že jeho děti úmysl ten znaly. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce odporoval tomu, že úpadce daroval svým dětem při kupu domu smlouvou ze dne 20. října 1917 zbytek kupní ceny 47.167 Kč 38 h, jediné z důvodu § 28 čís. 1 konk. ř. a znova to zdůrazňuje v dovolacím spisu. Předpokladem odporovatelnosti jest tu důkaz, že úpadce předsevzal právní jednání v úmyslu, druhé straně známém, zkrátiti své věřitele. Tento úmysl úpadcův vylučuje nižší soudy, usuzující tak ze zjištěných okolností, že Adolf T. v roce 1917 neměl jiných věřitelů kromě hypotekárních, kteří však byli úplně kryti hodnotou domku č. 175, že v letech 1916-1918 byl vysoce aktivní, že teprve v roce 1922 vykázal se pasivním a v roce 1923 přišel do úpadku, že v době koupě domu s pozemky pro děti nemohl předvídati budoucí vzestup daní, které, byvše předepsány pro následující dobu, dosvědčují právě, že jeho zisky z obchodování v předcházejících letech byly značné, že v roce 1917, kdy byla ještě válka v plném proudu a Adolf T. jako domobranec konal vojenské služby, mohl snadno s tím počítati, že bude poslán do bitevní čáry a že konečně, jak bylo zjištěno z opatrovnického spisu, koupil nemovitosti, slibuje si z nich za války větší výnosnost při kolísavém kursu peněz a dal je připsati dětem, vyhradiv si jejich správu, protože by jim to stejně jednou připadlo, aby takto předešel zbytečným dvojím poplatkům. Nižší soudy uvedly tedy pro svoje přesvědčení, že Adolf T. nejednal v úmyslu na zkrácení věřitelů, řadu důvodů a mezi nimi uvažovaly též o mnohých okolnostech, o nichž dovolatel tvrdí, že byly pominuty mlčením. Zejména i odvolací soud výslovně se zmiňuje o trestních spisech divisního soudu, ovšem tím způsobem, že výsledky toho řízení též dle tvrzení samého žalobce nejsou takové, aby zdůvodnily přesvědčení, že Adolf T. k vůli tomuto vyšetřování se cítil nucen, odstraniti ku škodě svých věřitelů části svého majetku. To také skutečně jest patrné z toho, co žalobce sám uvedl ve svém odvolání. Právě-li dále rozsudek druhé stolice, že, neměl-li úpadce fraudulosního úmyslu, padá tím i druhá podmínka odporovatelnosti právního jednání, zmiňuje se implicate též o tom, že ani druhá strana, účastněná na témže právním jednání a zastoupená zákonitým zástupcem, neměla vědomosti o takovém úmyslu, ač nelze nepřipomenouti, že Vilemína T-ová byla tehdy již 21 roků stará a za zletilou prohlášena a že rozsudek odvolacího soudu zbytečně se o tom zmiňuje, když vůbec fraudulosní úmysl na straně jednoho smluvníka, totiž nynějšího úpadce, nebyl zjištěn.

S hlediska výtek nesprávného právního posouzení (§ 503 č. 4 c. ř. s.) uvádí se v dovolání, že nelze v počínu Adolfa T-a shledávati pouze zabezpečení jeho dětí, poněvadž neměl zapotřebí dáti připsati vlastnictví koupeného domu nezletilým dětem, ježto neměl otcovské povinnosti pro toto jednání, takže jeho děti byly jako kupující jen nastrčeny a Adolf T. byl ve skutečnosti sám kupitelem, že jednal jistě v úmyslu poškoditi aspoň své budoucí věřitele, ať obchodní, ať berní erár, poněvadž

jest nerozhodno, že neměl v době kupu nemovitosti ještě věřitelů nebo že jsou jeho věřitelé z té doby jiní, než věřitelstvo v nynějším úpadku, jen když jednal vědomě k poškození příštích věřitelů. Adolf T. zanechal však v době úpadku svému věřitelstvu 1,600.000 Kč dluhů a přes půl milionu Kč dlužných daní a darovav při kupu reality svým dětem 47.167 Kč 38 h z obchodu, jednal prý na úkor těchto věřitelů. Než dovolání není odůvodněno ani v tomto směru. Co náleží žalobci podle § 28 čis. 1 konk. ř. prokázati, bylo již dříve uvedeno. Otázkou, zda znali žalovaní, nebo jejich zákonitý zástupce v době kupu úmysl nynějšího úpadce při tomto právním jednání, zkrátiti věřitele, netřeba se vůbec zabývati, když dle zjištěných okolností jest vyloučen vůbec takový úmysl na druhé straně. K tomu přesvědčení dospěly odvolací soud a prvý soud shodně. Bylo již předesláno obšírněji, z jakých zjištěných okolností k tomu dospěly. Ovšem dlužno v tom souhlasiti s dovolatelem, že žalobce nemusí prokazovati, že z právního jednání úpadcova vzešla věřitelům skutečně škoda, neboť právním důvodem odporovatelnosti jest toliko úmysl k poškození věřitelů, nikoli skutečný výsledek právního jednání, jenž z toho úmyslu vzešel. Není také rozhodno, že Adolf T. v době právního jednání, jemuž správce úpadkové podstaty odporuje, neměl kromě hypotekárních věřitelů, na domku č. 175 snad dostatečně krytých, jiných věřitelů a že teprve později upadl do značných dluhů a v insolvenční, jež vedla k vyhlášení úpadku. Stačilo by, že dlužník jednal s úmyslem, poškoditi třeba své budoucí věřitele, nebo že jednal aspoň ve vědomí, že svým jednáním je zkracuje, ať již měl na mysli některé určité nebo všechny věřitele, nebo neurčité. Důkazy o tom musí však odporovatel podati průkazem přesných okolností, z nichž lze s určitostí na takový úmysl nebo vědomí dlužníka souditi. Že Adolf T. v době právního jednání, jemuž se odporuje, neměl věřitelů, nebylo nižším soudům jedině rozhodující okolností. Byla jich celá řada, jak byly v rozsudcích jejich zjištěny. Jedinou určitou okolností, na niž žalobce poukazoval, bylo, že Adolf T. neměl tehdy ani povinností, ani příčiny, by svým nezletilým dětem připisoval do vlastnictví nemovitost, a že v nynějším úpadku zanechal svým věřitelům velmi značné dluhy. Bylo však případně na to poukázáno, z jakých pohnutek tenkrát Adolf T. jednal a v jakých majetkových poměrech se tehdy nacházel, takže z těch důvodů, na něž dovolatel poukazuje, nelze ještě souditi, že Adolf T. byl při tom veden úmyslem, neb že jednal ve vědomí, že zkracuje své budoucí věřitele. Něco jiného by bylo, kdyby dovolatel byl mohl prokázati, že Adolf T. brzy po právním jednání předsevzal činy, jež směřovaly ke kontrahování dluhů, nabývání nepoměrného úvěru, nebo že si počínal ve své obchodní činnosti způsobem neregulérním nebo nepoctivým, směřujícím ku škodě věřitelů, třeba teprve příštích, že nakupoval zboží nad rozsah své posavadní živnosti a zbavoval se ho pod cenou a pod. Vše ostatní, co žalobce v tom směru uváděl, byly pouhé dohady, z nichž nelze vyvozovati ani důvodné podezření o úmyslu dlužníkově, by zkrátil své věřitele. Poukazuje-li dovolání na to, že Adolf T. nebyl k darování z obchodu vzatých peněz povinen vůči svým dětem ze žádného zákonného titulu alimentárního ani z důvodu výbavy neb věna, sluší připomenouti, že odporování se nestalo ve smyslu § 29 čis. 1 a 3 konk. ř.